

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Завод за интелектуалну својину
Београд, Кнегиње Љубице бр. 5
990 број: 021-2015/3151-05
Датум: 5.5.2015. године

Завод за интелектуалну својину на основу члана 31. Закона о министарствима („Сл. гласник РС”, бр. 72/2012 и 76/2013) и члана 201а Закона о ауторском и сродним правима („Службени гласник РС” бр. 104/09, 99/2009 и 119/2012), решавајући по Захтеву за давање сагласности на Предлог тарифе накнада које наплаћује ОФА за остваривање права на посебну накнаду од физичких и правних лица која обављају услуге фотокопирања уз накнаду и увозника (произвођача) уређаја за фотокопирање и сличне технике копирања за некомерцијално умножавање фотографдија, који је дана 21.1.2014. године, поднеском број 2014/271, поднела организација ОФА-организација фотографских аутора, коју заступа адвокат Душан Мијатовић, доноси,

РЕШЕЊЕ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ законитост Предлога тарифе за остваривање права на посебну накнаду коју наплаћује ОФА-организација фотографских аутора и то:

1. од увоза односно продаје техничких уређаја за које се оправдано може претпоставити да ће бити коришћени за некомерцијално умножавање ауторских дела у износу од 0,125% од вредности уређаја;
2. од правног или физичког лица које пружа услуге фотокопирања уз накнаду у износу од 125 РСД по једном фотокопир апарату месечно.

Образложење

Систем *посебне накнаде* регулисан је чланом 39. Закона. Сагласно том систему, обвезници посебне накнаде су произвођачи и увозници уређаја који технолошки омогућавају умножавање ауторских дела и предмета сродних права. Законом је ауторима, издавачима и другим носиоцима права признато право на правичну накнаду од продаје уређаја за које се оправдано може претпоставити да ће бити коришћени за умножавање

предмета заштите за личне некомерцијалне потребе физичких лица а без дозволе носилаца права.

Листа уређаја на које се плаћа посебна накнада прописана је *Уредбом о утврђивању листе техничких уређаја и предмета за које постоји обавеза плаћања посебне накнаде носиоцима ауторског и сродних права* (“Службени гласник РС” бр. 45/2010). На тој листи се, поред осталих уређаја, налазе и скенери, штампачи и фотокопир апарати. За поменуте уређаје се оправдано може претпоставити да ће бити коришћени и за некомерцијално умножавање штампаних ауторских дела, због чега је на страни произвођача и увозника тих уређаја установљена обавеза да плаћају посебну накнаду ауторима и носиоцима сродних права. Штампачи и скенери служе умножавању ауторских дела која се објављују у штампаној форми – књига, магазина, дневних новина, фотографија, новинарских чланака, илустрација и других штампаних ауторских дела. Посебна накнада у том случају припада књижевницима, научницима, новинарима, фотографима, преводиоцима, илустраторима, издавачима штампаних издања, новинским кућама и другим носиоцима ауторског права чија се дела умножавају репрографским путем. Репрографија је врста умножавања ауторских дела - прављење телесних копија ауторских дела путем процеса фотокопирања или штампања. Савременији облици репрографије укључују умножавање ауторских дела у дигиталној форми путем технике скенирања, ласерског сторирања података на CD или DVD или смештање података у електронској форми у одговарајуће базе података.

Дана 21.1.2014. године Заводу за интелектуалну својину (даље: Завод), поднеском број 2013/271, Организација фотографских аутора – ОФА (даље: организација ОФА) доставила је захтев за давање сагласности на предлог Тарифе за посебну накнаду од физичких и правних лица која обављају услуге фотокопирања уз накнаду и увозника (произвођача) уређаја за фотокопирање и сличне технике умножавања (даље: Предлог тарифе за посебну накнаду).

Дана 5.3.2014. године, број поднеска 2014/995, организација ОФА доставила је Заводу допуну образложења Предлога тарифе посебне накнаде. У прилогу предметног поднеска организација ОФА доставила је податке о накнади за кабловско реемитовање фотографских дела, као и податке о висини посебне накнаде које у Чешкој наплаћује организација ООА-S и у Шведској организација BUS. Уз достављени предлог тарифе накнада, организација ОФА доставила је и информације о датумима објаве позива за преговоре о предлогу тарифе, информацију о томе да су преговори изостали, као и образложење предлога тарифе накнада, и доказ о уплати републичке административне таксе.

Чланом 201в Закона предвиђено је да организација уз захтев за сагласност обавезно подноси: 1) предлог висине тарифе; 2) податке о преговорима (опис тока преговора, резултате преговора, образложење уколико није постигнут споразум, писана изјашњења свих преговарача).

Када је реч о подацима о преговорима, организација ОФА обавестила је Завод да је сходно одредби члана 173. Закона објавила позив за преговоре о тарифи за посебну накнаду и то у „Службеном гласнику РС” број 94/2013 од 30.10.2013. године, затим у дневном листу „Данас” од 7.11.2013. године и на својој интернет страници дана 5.11.2013. године. О томе је у прилогу захтева за давање сагласности организација ОФА доставила

фотокопије огласа из напред наведених гласила, односно дневног листа и интернет странице. Такође организација ОФА је обавестила Завод и да је на прописан начин објавила и исправке огласа у „Службеном гласнику РС” бр. 99/2013 од 15.11.2013. године, у дневном листу „Данас” дана 9-10.11.2013. године и на својој интернет страници дана 15.11.2013. године.

Према достављеним доказима, Завод закључује да је организација ОФА напред наведним јавним позивом на преговоре позвала репрезентативно удружење корисника из реда физичких и правних лица која пружају услуге фотокопирања уз накнаду а накнадном исправком јавног позива и репрезентативно удружење увозника, односно произвођача штампача скенера и апарата за фотокопирање. Организација је обавестила Завод да се нико од позваних репрезентативних удружења није јавио организацији ради преговора о тарифи накнада. Доставила је и образложење о њиховом изостанку. Организација је уз захтев доставила и доказ о уплати републичке административне таксе у износу од 290,00 динара сходно тарифном броју 1. Одељак А Тарифе републичких административних такси која је саставни де Закона о републичким административним таксама (“Сл. гласник РС”, бр.43/2003, 51/2003-испр.,61/2005,101/2005- др. закон, 5/2009, 54/2009, 50/2011, 70/2011-усклађени дин. изн, 55/2012-усклађени дин.изн, 93/2012 , 47/2013 - усклађени дин. изн, 63/2013–др. закон и 57/2014 – усклађени дин. изн.). Организација ОФА је Заводу доставила и записник са седнице Управног одбора одржане 20.1.2014. године.

Анализирајући достављени предлог тарифе, Завод је утврдио да тај акт није састављен у складу са одредбама чл. 39, 169, 170, 171б и 172. Закона. Такође, Завод је утврдио да приликом одређивања предметног предлога тарифе накнада, организација ОФА није имала у виду Уредбу о утврђивању листе техничких уређаја и предмета за које постоји обавеза плаћања посебне накнаде носиоцима ауторског и сродних права (“Службени гласник РС”, бр. 45/10), као и Тарифу за остваривање права на посебну накнаду коју је донео Завод а која је објављена у “Сл. Гласнику РС” број 43/2013 од 17.5.2013. године.

Дозвола за колективно остваривање права аутора фотографије организацији ОФА је издата за следећа права: а) искључиво право да другоме забрани или дозволи кабловско реемитовање фотографских дела. (Члан 29. став 1. тачка 2. Закона) и б) право на посебну накнаду од увоза односно продаје техничких уређаја за које се оправдано може претпоставити да ће бити коришћени за умножавање фотографских дела, за личне, некомерцијалне потребе физичких лица и права на накнаду од правног или физичког лица које пружа услуге фотокопирања уз накнаду (Члан 39. став 1. и 5. Закона). Дакле, организацији ОФА је дато право да колективно остварује напред наведена права само за ауторе фотографије а не и за ауторе других врста ауторских дела.

Даље, чланом 171б став 1. Закона прописано је да „износ посебне накнаде која се плаћа по сваком продатом или увезеном уређају и предмету са листе Владе не може бити виши од 1% његове вредности, изузев када је реч о продаји или увозу празних компакт дискова, празних дигиталних видео дискова, празних дигиталних видео дискова високе дефиниције, празних *blue-ray* дискова, празних мини дискова, празних аудио касета и празних видео касета, где износ посебне накнаде не може бити виши од 3% од њихове вредности. У том смислу већ је законом јасно лимитиран износ посебне накнаде када је реч о накнади коју плаћају увозници и произвођачи техничких уређаја и предмета за које постоји обавеза плаћања посебне накнаде и то без обзира о којој врсти ауторских дела,

односно предмета сродних права је реч.

По мишљењу Завода, уређаји за које се оправдано може претпоставити да ће бити коришћени за некомерцијално умножавање фотографија (а који се налазе на листи Владе Србије која чини саставни део Уредбе), су:

- 1) **фотокопир апарати;**
- 2) **штампачи;**
- 3) **скенери.**

Изменама и допунама Закона о ауторском и сродним правима („Сл. лист РС” број 119/2012), самосталним чланом 11. став 3. поменутог Закона утврђена је обавеза Завода за интелектуалну својину да донесе тарифу за остваривање права на посебну накнаду. Завод је донео Тарифу за остваривање права на посебну накнаду, која је објављена у „Сл. Гласнику РС” број 43/2013 од 17.5.2013. године а која је ступила на снагу 25. маја 2013. године. Том тарифом (која је и даље на снази), утврђена је висина посебне накнаде од увоза, односно продаје свих техничких уређаја и празних носача звука, слике и текста за које се оправдано може претпоставити да ће бити коришћени за лично, некомерцијално умножавање ауторских дела и предмета сродних права у смислу члана 46. став 1. и 2. Закона. На тај начин омогућено је спровођење одредбе члана 39. Закона којом се ауторима и носиоцима сродних права гарантује право на посебну накнаду у смислу члана 46. став 1. и 2. Закона. Завод напомиње да овом тарифом није одређена накнада која припада ауторима (и издавачима штампаних издања) сходно одредби чл. 39. став 5. Закона а у случају умножавања ауторских дела фотокопирањем или сличном техником, од стране правног или физичког лица које пружа услуге фотокопирања уз накнаду.

Тарифа за остваривање права на посебну накнаду коју је донео Завод прецизно уређује питање колики се износ плаћа за поједине празне носаче звука слике и текста и за уређаје који се налазе на листи која је утврђена Уредбом о утврђивању листе техничких уређаја и предмета за које постоји обавеза плаћања посебне накнаде носиоцима ауторског и сродних права.

Тако је Тарифом за остваривање права на посебну накнаду коју је донео Завод, одређено да се за фотокопир апарате, скенере и штампаче плаћа накнада у износу од 0,5% од њихове вредности а као вредност уређаја са листе Владе који се производе у Републици Србији узима се њихова продајна цена без пореза на додату вредност при првој продаји. Кад се уређаји са листе Владе увозе у Републику Србију, као њихова вредност узима се њихова набавна цена прерачуната у динаре по курсу на дан њиховог царинења, увећана за царину.

У том смислу, јасно је да је тарифа посебне накнаде за увоз, односно производњу уређаја за које се оправдано може претпоставити да ће бити коришћени за умножавање фотографских дела, за личне, некомерцијалне потребе физичких лица већ утврђена. Међутим, то не значи да организација ОФА има право да од увозника и произвођача напред наведених уређаја наплаћује тарифом одређени проценат од продајне цене без пореза на додату вредност. Ово из разлога што тај износ (по штампачу, скенеру, односно фотокопир апарату) припада, не само ауторима фотографије већ и свим другим ауторима (илустраторима, преводиоцима, новинарима, књижевницима, ауторима уџбеника, као и свим другим ауторима чија дела су издата у штампаној форми а чија дела се умножавају за

личне, некомерцијалне потребе физичких лица), као и издавачима штампаних издања као носиоцима сродног права.

Сходно одредбама члана 39. и 142. ст.1. и 2. Закона издавачи штампаних издања и аутори дела издатих у штампаној форми могу да остварују своја права из члана 39. ст. 1. и 5. овог закона и члана 142. Закона само преко организације за колективно остваривање ауторског и сродних права. Накнада остварена на основу члана 39. ст. 1. и 5. овог закона и члана 142. Закона коју плаћају произвођачи, односно увозници уређаја за фотокопирање или других уређаја са сличном техником умножавања и физичка и правна лица која пружају услуге фотокопирања уз накнаду, дели се између аутора и издавача у сразмери 50:50.

То даље значи да ће напред наведеним ауторима чија дела су издата у штампаној форми а која се умножавају за личне, некомерцијалне потребе физичких лица, припасти 50% од наплаћене посебне накнаде по сваком штампачу, скенеру, односно фотокопир апарату, а издавачима тих дела издатих у штампаној форми припасти преосталих 50%.

Из напред изнетог следи да ауторима фотографије припада одговарајући удео у половини износа посебне накнаде, када буде наплаћена по сваком од горе наведених уређаја за умножавање.

Дана 27.1.2015. године, поднеском 2015/449, подносилац захтева је уредио Предлог тарифе према примедбама Завода за интелектуалну својину, који су горе образложени. Такође, дана 9.3.2015. године, подносилац захтева је доставио уређен предлог у којем је додатно прецизирао неке од одредаба тарифе.

Дана 25.3.2015. године је Завод упутио подносиоцу захтева још један допис 990 број: 021-2015/2148-05 у којем од њега додатно тражи да уреди поједина питања у Предлогу тарифе.

У тарифном броју 1 Предлога тарифе, одређено је колики износ треба да плаћа лице које у фотокопир радњама врши услуге фотокопирања.

Чланом 170. став 5. Закона, предвиђено је да се приликом одређивања тарифе морају у обзир узети и тарифе колективних организација држава чији је бруто друштвени производ приближне вредности бруто друштвеном производу Републике Србије. Приликом поређења тарифа других земаља, са предлогом тарифе ОФА, Завод се руководи следећом методологијом: упоредио је вредност бруто друштвеног производа земље Х, са бруто друштвеним производом Републике Србије. Онда је утврдио вредност тарифе у земљи Х. Потом је израчунао колики би износ тарифе у земљи Х био када би та земља имала бруто друштвени производ Републике Србије. На крају је ту вредност упоредио са предлогом тарифе организације ОФА.

ЗЕМЉА	МЕСЕЧНИ ИЗНОС У ЕВРИМА, ПО ФОТОКОПИР АПАРАТУ
Аустрија	1.64-15.72 (просек 8,68 евра)
Хрватска	3,5
Мађарска	6.8-42.10 (просек 24,5)

наводи да је утврдио да предложени износ правично обештећење за фотографске ауторе у Републици Србији.

Посебна накнада која се плаћа на уређаје (Паушални износи су у еврима)			
ЗЕМЉА	Фотокопир апарати	Штампачи	Скенери
Аустрија	12,87-1274,43	5,23% од продајне цене	43,67-602,45
Хрватска	0,84% од увозне цене	0,84% увозне цене	0,84% увозне цене
Белгија	5,01-1838,98	-	2,01-10,04
Мађарска	2% од увозне цене	2% од увозне цене	-
Немачка	25-87,5	12,5	12,5
Литванија	1,8-2,0% од продајне цене	-	-
Грчка	4% од увозне цене	-	-
Пољска	1-2% од продајне цене	1,5% од продајне цене	3% од продајне цене
Португал	3% од продајне цене	3% од продајне цене	3% од продајне цене
Румунија	0,5% од увозне цене	0,5% од увозне цене	0,5% од увозне цене
Словачка	3% од увозне или продајне цене	-	3% од увозне или продајне цене
Словенија	2,09-29,21	2,09	2,09-29,21

Горе је речено да је организација ОФА предложила да износ тарифе буде 0,125% од вредности уређаја увећаних за царину (без ПДВ-а).

На пример, посебна накнада која би била плаћена на штампач по цени од 8690 РСД, износи 10,8 РСД.

Посебна накнада на штампач који кошта 20,090 РСД износи 25 РСД.

Посебна накнада на штампач који кошта 224000 РСД износи 280 РСД.

Имајући у виду накнаде које се плаћају у другим европским земљама, Завод сматра да је предлог који је дала ОФА примерен и правичан.

Дана 2.4.2015. године, ОФА је доставила Заводу предлог тарифе који је у свему усклађен са примедбама Завода.

На основу свега реченог, одлучено је као у диспозитиву овог решења.

Поука о правном леку - Ово решење је коначно у управном поступку и против њега се може покренути управни спор тужбом код Управног суда Србије у року од 30 дана од дана достављања решења.

ВД ДИРЕКТОРА

Невенка Новаковић

Доставити:

- Организација аутора фотографије – ОФА

Владимира Поповића, 36/18, 11000 Београд